

צפורה ויסבליט ז"ל

בת מנוחה וישעיהו ויִנְשָׁטִיין ז"ל

נולדה בפולין : כ"ה אייר ה'תר"פ - 15/05/1920
עלתה לארץ : י"ג אייר ה'תש"ח - 22/05/1948
נפטרה מוצ"ש: א' ניסן ה'תשע"ו - 09/04/2016

באביב של שנת 1920 נולדה בת שלישיית לרב ישעיהו ויִנְשָׁטִיין בעיירה הולוביץ' שבמזרח פולין ושמה פייגע= פייגעלע, ובעברית צפורה . כאשר היתה רק בת 14 שנים בלבד נפטר אביה שהיה רב מחסידי חב"ד של הרבי מלובֶבֿיץ' וגם שוחט . אך לפני שנפטר כאשר היה חולה מאוד וידע כי ימיו ספורים . קרא אליו את בת זקונו ואמר לה : "פייגעלע , אינני רוצה שאדם זר שאינו מְזָרְעִי, יאמר עלי את הקדיש. את בתי הקטנה תעשי זאת ואני אלמדך" . עוד דאג אביה= הרב שהעיירה לא תשאר חלילה בלי רב ושוחט' ומיהר למצוא רב צעיר שיחליף אותו וגם ישא את בתו השניה סימה לאישה. כך זכה גם להשיא את בתו השניה וגם בַּת הזקונים תאמר עליו קדיש. וכך מספרת צפורה, הייתי קמה בטרם שחר כדי ללכת לבית הכנסת ולומר קדיש על אבי ז"ל . רק כעבור כמה חודשים החליט הרב החדש ר' יחיאל שְמוּקֶלֶר שהיה עכשיו גיסי שחבל על הילדונת ואמר לי : פייגעלע עם אביך חשב אני מספיק טוב כדי להיות חתנו ולהיות הרב של העיירה במקומו, אני בטוח שלא היה מתנגד שאומר עליו קדיש" . כמעט שנה שלמה אמרה צפורה את הקדיש , ובעצם עד מהרה נפוץ המנהג הזה בעיירה כולה כי אם לבת הרב מותר אז גם בנות אחרות יכולות!!! כך יכלה צפורה להקדיש את כל כוחותיה לעזרת פרנסת המשפחה = לעצמה וְלְאִמָּה. צפורה למדה לצלם ועבדה כצלמת , עבודה די טובה , כיון שהאזור כבר היה במלחמה כאשר השטח נכבש ע"י רוסיה ואנשים רבים הזדקקו לתעודות ואישורים ולתצלומים. שאלתי אותה ולא היו לך ספקות או שאלות ? כי הרי כתוב : "לא תעשו לכם פסל ומסכה!" השיבה ה צפורה שהרב-הגיס אמנם התנגד אך נוכח שלא יוכל לפרנס את המשפחה לא מרבנות ולא משחיטה והחליט, שזה יהיה בסדר לצלם, בעיקר את הגויים שמאוד התלהבו מענין הצילומים..

אך כמו שאנחנו יודעים לאחר זמן –מה החליט היטלר להמשיך ולכבוש את השטח שכבר נכבש קודם ע"י הרוסים, לפי ההסכמים שסוכמו (ריבנטרופ – מולוטוב) . הנאצים אספו את כל תושבי העיירה וביחד עם תושבי עוד עיירות בסביבה העבירו את כולם לגטו גְלוֹבוֹקִי. צפורה עבדה בכל העבודות הקשות שהטילו עליהם הגרמנים.

הגיס שהיה מקורב ליוֹדֶנְרֵט יידע אותם בכל מה שקורה . מדי לילה היו באים עם רשימה של אנשים שנחוץ להעביר אותם לאיזה מקום אחר כדי לעבוד. והם כבר הבינו שלוקחים להשמדה כי לפני -כן כבר חפרו בורות באזור. ולכן צפורה שעדיין לא היתה מטופלת בבעל וילדים כמו סימה אחותה , החליטה שהיא רוצה לחיות . כאשר ראתה ערב אחד אנשים מצטופפים ע"י החומה של הגטו, ופורצים אותה. היא רצה והצטרפה אל הבורחים . כדור של רובה פגע ברגלה אך היא המשיכה במרוצתה , עד שהגיעה ליער , בו נאספו כמה מהבורחים והיו גם פרטיזנים יהודים..בין הבורחים היה גם צעיר יהודי ושמו אֶרְיֵה חָדָש שרצה מאוד לעזור לצפורה הצעירה הנאה עם הצמה גינגיית הארוכה ואחרי שקבלו קצת הסברים מהפרטיזנים החליט אריה שהם ילכו לאזור של העיירה שלו שהוא מכיר היטב ואולי גם יצליחו להסתתר אצל אחד ממכריו הגויים.. וכך אמנם הצליחו להתחבא כמעט שנתיים עד אשר הודיע להם הגוי הטוב שהסתירם שכבר מסוכן להיות אצלו , השכנים מרחרחים יותר מדי. ואח"כ התקרבו הכוחות הרוסיים והגרמנים הנסוגים עוד רצו להספיק להרוג ולהשמיד כל מי שעוד נותר בחיים.. לאחר תלאות

רבות התחתנו צפורה ואריה חדש ונשארו לזמן-מה ברוסיה . וצפורה הרגישה כל הזמן שהיא רוצה להגיע לארץ-ישראל , כדי להיות עם מרים (רימלנד ז"ל) אחותה הגדולה . לאחר עוד כמה עניינים הצליחו סוף-סוף להגיע לגרמניה ולשטח הכיבוש האמריקאי אל מחנות העקורים הרבים שאליהם נאספו המוני היהודים שלא יכלו לחזור לבתיהם ההרוסים . וכאשר עמדה שאלת: " לאן אתם רוצים לנסוע?" והיתה קיימת אופציה להגר לאמריקה, אמרה צפורה: " רק לא"י . ולא שום מקום עם גויים. אני רוצה לפגוש את האחות היחידה שנותרה לי" . כך הגיעה צפורה עם אריה בעלה ומנוחה בתם הפעוטה. ממש בתחילת מלחמת השחרור שלנו . וכאשר הגיעה לאשדות יעקב , נאמר לה שמרים הרפתנית עברה עם הפרות לקבוץ יגור בעת שפינו את כל האוכלוסיה הבלתי-לוחמת. היא חזרה לתל-אביב . אח"כ נולדה גם יהודית הבת השניה , אבל האידיליה המשפחתית החלה להיסדק . והשניים החליטו להיפרד. עכשיו הגיעה מרים עם שתי בנותיה לאשדות שהיתה כבר מפולגת וכאן מצאה את זלמן ווייסבליט , נישאה לו וילדה את הקדיש'ל את הבן צביקה . צפורה עבדה בתחילה בלול ואחרי בעיה בריאותית החלה לעבוד במתפרת הטריקו . ובתיקה אשר בארכיון נמצאים קטעים בהם מילות חמות לצפורה התופרת חולצות טריקו לילדים ולמבוגרים . הילדים גדלים . מנוחה מתחתנת, יהודית עוברת תאונת דרכים קשה . וגם צביקה –בן הזקונים מתחתן . הם משמחים את צפורה וזלמן בנכדים ונכדות. , שבאים לבקר . וצפורה השורדת נהנית כאשר נולדים לה גם נינים . ממש שבט רציני. כאשר מצבה קשה וזלמן כבר הלך גם הוא לעולמו . עוברת צפורה להתגורר בדירה ע"י הבית הסיעודי ויש לה מטפלת אישית צמודה . במשך השנים התראיינה צפורה וסיפרה את קורותיה גם לארכיון הקבוץ אשר השתמש בסיפורה בערבי יום הזכרון לשואה ולגבורה. ואח"כ הגיעו גם נציגיו של הקולנוען יהודי – סטיבן שפילברג (שיצר את "רשימות שינדלר") שהתפזרו בכל קצות תבל כדי לראיין ולהנציח את כל השורדים מהשואה . הם ראינו גם בוידאו עבור "ארכיון שפילברג"

"פייגלע מיינע טאיינע שוועסטער , מאוד אהבתי לדבר איתך בידיש . וראיתי כמה קשה היה לך בשנים האחרונות ואמרת לי: " אוי, הן כבר ממש מיותרות השנים הללו, בשביל מה צריך ?" סלחו לי על היידיש , למי שלא דובר שפה זו "צפורה'לה אחותי היקרה" פעם באחד מגלגולינו הרחוקים היינו אחיות צפורה ואני והנה התגלגלו שתינו כל אחת בדרכה לאשדות יעקב אחד. יחד עם צפורה עבדנו לא פעם במטבח בבישול הגעפילטע-פיש = הדגים לפני כל פסח וראש השנה. בכלל צפורה היתה פעמים רבות מתנדבת לעזור במצבים הקשים שהיו לא פעם במטבח. אז הנה פייגעלע, הגיע היום שבו אנחנו נפרדים ממך , ויודעים שאת הולכת לך לעולם שכולו טוב, שבעת ימים ושנים . ימים של קושי נוראי וגם ימים של שמחה עם לידת כל נכד ונין חדש . עוד מעט תפגשי את נשמות הוריד , אחיותיך ויתר אהובי נפשך.

ואתם כל בנות ובני השבט גם האחיינים והאחייניות של צפורה היו גאים באמא שלכם . שהצליחה לשרוד וגם לבנות משפחה חדשה .

תהא נשמתך צרורה בצרור החיים ובזכרון כל אוהבייך

באהבה בשמי ובשם קבוץ אשדות יעקב אחוד
עמליה דיין בת-ארי

יום הקבורה: יום א' א' ניסן ה'תשע"ו 10/04/2016